

CONSIDERAȚII ÎN LEGĂTURĂ CU VOCATIVUL ROMÎNESC ÎN -o

I. PĂTRUȚ

Originea slavă a desinenței -o de vocativ singular, la substantivele feminine și la unele masculine (*soro*, *Ano*; *pofo*, *Tomo*), este acum unanim acceptată¹. Într-adevăr proveniența slavă a acestei desinențe nu se poate contesta². Pot fi însă aduse precizări referitoare la originea și vechimea acestei influențe.

* * *

Vom arăta întâi răspîndirea vocativului în -o.

Pe baza materialului *Atlasului lingvistic român*, a unor lucrări de dialectologie și a informațiilor personale, am încercat să stabilim aria vocativului în -o.

În materialul *Atlasului lingvistic român* (ALR I și ALR II) nu există nici o hartă și, în materialul nepublicat, nici răspunsuri la vreo chestiune din care să se vadă exact răspîndirea formelor de vocativ în -o. În chestionarul ALR I figurează cîteva întrebări prin care se urmărea înregistrarea acestor forme de vocativ, așa cum se vede din unele hărți ale volumului al II-lea: harta 152, *Tată* (cu întrebarea: „La tatăl d-tale, cînd vrei să vorbești cu el, cum îi zici?”); h. 153, *Tată* (*vitreg*), (întrebarea: „Dacă, Doamne ferește, ți-a murit tata, cum îi zici la «acela» care s-a căsătorit cu mama d-tale, atunci cînd vrei să vorbești cu el?”); h. 155, *Mamă*³; h. 156, *Mamă* (*vitregă*); h. 162, *Nene* (*bade*) (cf. formele⁴ *năno*/1, *băso*/10, *ăco*/75; *bădișo*/395 etc.);

¹ Vezi acad. Iorgu Iordan, *Limba romînă contemporană*, București, 1956, p. 299–300.

Cf. O. Densusianu, *Histoire de la langue roumaine*, I, Paris, 1901, p. 244; E. Bourciez, *Éléments de linguistique romane*, ed. III, Paris, 1930, p. 578; Kr. Sandfeld, *Linguistique balkanique*, Paris, 1930, p. 147; acad. Al. Rosetti, *Istoria limbii romîne*, III, *Limbile slave meridionale*, București, 1940, p. 66; id., *Influența limbilor slave meridionale asupra limbii romîne* (sec. VI–XII), Editura Academiei Republicii Populare Romîne, [1954], p. 32; E. Seidel, *Elemente sintactice slave în limba romînă*, Editura Academiei Republicii Populare Romîne, 1958, p. 16; D. Macrea, *Probleme de lingvistică romînă*, București, 1961, p. 22.

Părerăa lui Fr. Miklosich, susținută și de Al. Philippide, nu e nevoie să mai fie discutată (vezi acad. Iorgu Iordan, *op. cit.*, p. 299, notă).

² În slavă au vocativ în -o substantivele feminine și masculine cu tema în -a: *ženo*, *slugo*.

³ A se vedea și întrebările hărților următoare.

⁴ Cifrele, sub formă de numitor, de după răspunsuri reprezintă numerele cartografice ale localităților.

Unele răspunsuri le reproducem într-o transcriere simplificată.